

ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE
OPGLABBEEK, Weg naar Opoeteren

verslag

Bree,10-12-2013

HAAST

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg
Grauwe Torenwal 6/00/1
B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018
e-mail: rik@konijnenburg.com

Haast-rapport 2013-07 / OE project 2013-203 / wettelijk depot: D/2013/12654/07
verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R. , CLAESEN, J., Archeologische prospectie Opglabbeek – Weg naar Opoeteren,
boorcampagne – prospectie met ingreep in de bodem, HAAST-rapport 2013-07, Bree, 2013 D/2013/12654/07

In opdracht van:
Jeroen Geussens
Hagedoornlaan 23
2970 Schilde

Contact:
jeroen.geussens@telenet.be
mob 0496 225 334

Site:

Vergunningsnummer: Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed: 2013-203

Datum aanvraag: 20/04/2013
Datum vergunning: 13/05/2013

Terreinonderzoek:
Leidend archeoloog: Rik van de Konijnenburg (vergunninghouder)
Archeologen: Jan Claesen

Grondwerken

Auteur: Rik van de Konijnenburg

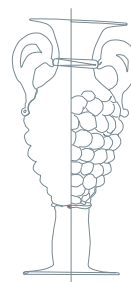
© 2013 HAAST bvba, *Grauwe Torenwal 6/00/1, B-3960 Bree*

Foto's: HAAST – Rik vd Konijnenburg (tenzij anders vermeld)
Tekeningen: HAAST (tenzij anders vermeld)

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2013/12654/07

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Inhoudsopgave

Administratieve Fiche	5
1. Inleiding	
a) het project waarbinnen de opgraving is uitgevoerd met projectcode;	9
b) begin- en einddatum van de periode waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden;	9
c) de organisatie van het archeologische onderzoek en de naam van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt;	9
2. beschrijving van de vindplaats;	9
a) de vindplaatsgegevens met vermelding van gemeente, plaats, toponiem, minimaal 4 xy- Lambertcoördinaten en alle bekende identificatiecodes;	9
b) de topografische ligging van de vindplaats door middel van een situatiekaart van de vindplaats op basis van een topografische kaart	10
c) een korte bespreking van de vindplaats in zijn archeologische context	10
d) de landschappelijke ligging, inclusief bodemkundige of geologische situering, grondgebruik en fysisch-geografische (literatuur)gegevens over de archeoregio;	11
e) een projectie van het boordgrid op het verkavelingsplan	11
f) een projectie van het boorgrid op het kadasterplan;	12
3. archeologische voorkennis;	12
a) een omschrijving van desktop-voorstudie, consultatie en interpretatie van de Centrale Archeologische Inventaris inbegrepen;	12
4. de onderzoeksopdracht;	14
de vraagstelling met betrekking tot de vindplaats;	14
5. de werkwijze en strategie voor fase 1, boringen, met het oog op mogelijke aanwezigheid van prehistorische archeologica	14
6. beschrijving van de boorresultaten	14
7. Besluit	22
8. aanbevelingen voor het vervolgonderzoek met betrekking tot de vindplaats of een periode	22

daarvan, globaler dan gesteld per vondstcategorie;	
9. Proefsleuvenonderzoek	23
9.1 vrijgelegde oppervlakte	24
9.2 beschrijving van de werkputten	25
10. besluit	28
11. beantwoording van de onderzoeksvragen	28
12. bijlagen	29

Administratieve Fiche

Administratieve gegevens;	
a) naam van de opdrachtgever;	Jeroen Geussens, Hagedoornlaan 23, 2970 Schilde
b) de naam van de uitvoerder, hetzij het bedrijf, de instelling of de privépersoon;	HAAST bvba, Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree
c) de naam vergunninghouder;	Rik van de Konijnenburg
d) beheer en de plaats van de geregistreerde data en opgravingsdocumentatie;	Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree
e) het beheer en de plaats van de vondsten en stalen;	Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree
f) projectcode;	2013-203
g) de vindplaatsnaam;	Opglabbeek, Weg naar Opoeteren - Louwel
h) de locatie met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, plaats, toponiem en minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten;	Provincie: Limburg Gemeente: Opglabbeek Deelgemeente: Louwel Toponiem: « aan Vinkenkant » Lambertcoördinaten: <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>WGS84</div> <div>Lambert 72</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>51°03'00,62"N, 5°36'07,47"E</div> <div>236477.57</div> <div>194053.71</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>51°02'59,74"N, 5°36'04,30"E</div> <div>236416.29</div> <div>194025.5</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>51°02'57,86"N, 5°36'05,66"E</div> <div>236443.75</div> <div>193967.85</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div>51°02'58,94"N, 5°36'08,48"E</div> <div>236498.1</div> <div>194002.13</div> </div>
i) het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje;	Opglabbeek, afd 1, Sie A perceel 349C (partim)
j) een kaart van het onderzoeksgebied op basis van de topografische kaart op schaal 1:10.000, maar meer in detail, afhankelijk van de grootte van het projectgebied;	Kaart: cfrt infra
k) de begin- en einddatum van de uitvoering van het onderzoek;	Boringen: 22 en 23/05/2013, prospectie met ingreep in de bodem zaterdag 7/12/2013
l) Actueel Bodemgebruik	Gemengd loof- en dennenbos
m) Terreinoppervlakte	Ca. 34 aren (3400 m²)
1° een omschrijving van de onderzoeksoopdracht;	
a) een verwijzing naar de bijzondere voorwaarden, die zijn opgenomen in de vergunning;	Reden van de opgraving ¹ : Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden. Het projectgebied is ca. 3400 m² groot en wordt gekenmerkt door de bodemserie Zbft.

¹ Overgenomen uit Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Opglabbeek, Weg naar Opoeteren, Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed, erfgoedconsulente mevr. Ingrid Vanderhoydonck.

b) een omschrijving van de archeologische verwachtingen;	Een veldkarteringsproject in de jaren 1980 leverde op de akkers rondom het projectgebied vindplaatsen op met lithisch materiaal en aardewerk uit de middeleeuwen (o.a. CAI 50313, CAI 52048, CAI 52034, CAI 52036 en CAI 50251).
c) de wetenschappelijke vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied;	<p>onderzoeksvragen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is de gaafheid van het bodemprofiel? - Is er een prehistorische vindplaats aanwezig - Indien er een prehistorische vindplaats aanwezig is wat is de aard (basiskamp,...), de bewaringstoestand (primaire context, secundair, ...) van deze vindplaats? - Wat is de vermoedelijke verticale en horizontale verspreiding van de site (afbakening)? - Zijn er grondsporen aanwezig? - Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? - Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? - Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
d) de doelen en wensen van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt;	Op het terrein zal een verkaveling (4 bouwkavels) gerealiseerd worden.
e) eventuele randvoorwaarden;	<p>Strategie</p> <p>De (mega)boringen met als doel archeologische vondstlocaties op te sporen worden als volgt uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Boringen met een boorkop met diameter 15-20cm in een verspringend driehoeksgrid van 10 x 12m. Hierbij worden boorraaien om de 10m geplaatst met boringen geschrinkt om de 12m zodat er een driehoeksgrid ontstaat met gelijkzijdige driehoeken. - De boringen worden tot minstens 15cm in de C- horizont uitgevoerd. - Representatieve boorprofielen worden gerecupereerd en gefotografeerd. Hierbij worden de boorprofielen in stratigrafische volgorde gelegd (in de lengte of in de breedte) met de meetlat erlangs. - Het sediment – waarbij telkens rekening gehouden wordt met de bodemhorizonten - wordt gezeefd op een maaswijdte van maximaal 3mm en de vondsten worden ingezameld met vermelding van boornummer en horizont en op plan aangeduid. - Alle boorpunten worden opgemeten met een totaalstation - De dikte van de horizonten worden opgemeten met vermelding van de gaafheid (gaaf, verstoord maar herkenbaar, heterogeen). De beschrijving van de horizonten wordt gebaseerd op het FAO Unesco systeem (A, E, B, C; met waar nodig/mogelijk onderverdelingen) - De inplanting van de boringen worden aangeduid op een algemeen overzichtsplan met een leesbare schaal. Het opmetingsplan is gegeorefereerd en digitaal (inplantingen boringen op topokaart in PDF formaat) beschikbaar. <p>Indien uit dit onderzoek een vondstlocatie aangeduid wordt, dient een bijkomende proefput gegraven te worden ter evaluatie van de</p>

	<p>verticale spreiding van de artefacten.</p> <p>De proefput dient te voldoen aan volgende eisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De proefputten zijn 1m² groot - Alle proefputten worden genummerd en hun zuidwestelijk punt wordt ingemeten, inclusief hoogtemeting - De grond wordt uitgezeefd volgens bodemhorizont tot in de C horizont op een zeef met maaswijdte van maximaal 3mm - Alle vondsten (menselijke artefacten) worden ingezameld met vermelding van boornummer en horizont - Het meest representatieve profiel per proefput wordt gefotografeerd en beschreven (FAO/Unesco: A, E, B, C; met waar nodig/mogelijk onderverdelingen). De foto's worden voorzien van een proefputnummer, de benaming van het profiel (noord, zuid, west, oost) een noordpijl en een schaal aanduiding. - De inplanting van de proefputten met bijhorende nummers wordt aangeduid op een algemeen overzichtsplan met een leesbare schaal. Het opmetingsplan is georefereneerd en digitaal (inplantingen proefputten op topokaart in PDF formaat) beschikbaar. <p>Indien uit het onderzoek blijkt dat er vondstlocaties uit de prehistorie aanwezig zijn worden deze zones verder opgegraven. Hiervoor worden nieuwe bijzondere voorwaarden opgemaakt. Indien geen diagnostisch materiaal aangetroffen wordt of het materiaal behoort tot het neolithicum of later, dient overgegaan te worden naar fase 2: Proefsleuvenonderzoek</p> <p>Proefsleuvenonderzoek:</p> <p>Strategie</p> <p>De methode van brede sleuven wordt gebruikt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ de proefsleuven zijn 4 meter breed; ➤ de verschillende rijen proefsleuven worden, om een goede spreiding te krijgen over het terrein, geschrinkt gegraven; ➤ de afstand tussen de proefsleuven in de breedte bedraagt niet meer dan 20 m (van middenpunt tot middenpunt). <p>Hierbij wordt 10% opengelegd d.m.v. proefsleuven in een vast grid en 2,5% d.m.v. kijkvensters en/of dwarssleuven.</p> <p>De zijden van de kijkvensters meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. De kijkvensters en/of dwarssleuven moeten voldoende groot zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.</p>
2° eventuele raadpleging van specialisten;	Niet van toepassing
Overdracht vondsten / opgravingsarchief	HAAST bvba, Grauwe Torenwal 6/00/1, 3960 Bree
Verslag: Digitale en analoge kopieën	Jeroen Geussens, Hagedoornlaan 23, 2970 Schilde
	Dhr. Steven MORTIER / Werner WOUTERS Erfgoedconsulent Agentschap Onroerend Erfgoed

	Phoenixgebouw 8 ^{ste} verdieping Koning Albert II-laan 19, bus 5 B-1210 Brussel - Tel. 02 553 16 50 (2 exemplaren)
	Annick Arts Agentschap Onroerend Erfgoed Vlaams administratief centrum Hasselt Koningin Astridlaan 50, bus 1 B-3500 HASSELT
	KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIE WETTELIJK DEPOT Keizerslaan, 4 – 1000 Brussel (2 exemplaren)
	Gemeente Opglabbeek, Kapelstraat 1, 3660 Opglabbeek
Toezichthoudende overheid	Vlaamse Overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed afdeling Limburg Mevr. Annick Arts Koningin Astridlaan 50 bus 1 B – 3500 Hasselt

1° Inleiding

a) het project waarbinnen de prospectie is uitgevoerd met projectcode;

In Opglabbeek, Weg naar Opoeteren, ter hoogte van het kruispunt met de Heerstraat, kadastraal gekend als Opglabbeek Afd. 1, Sie A perceelnr 349C dient een prospectie te worden uitgevoerd omwille van Bijzondere Voorwaarden, uitgevaardigd door het Agentschap Onroerend Erfgoed, gekoppeld aan de verkavelingsvergunning. Het project kreeg de code HAAST 2013-203 (verwijzend naar de vergunning uitgereikt door het Agentschap Onroerend Erfgoed, op naam van R. van de Konijnenburg en J. Claesen, 2013-203)

b) begin- en einddatum van de periode waarin het onderzoek heeft plaatsgevonden;

Faze 1 van het onderzoek, boringen met een edelman megaboor, diameter 15 à 20 cm, werd uitgevoerd op 19 en 21/05, vrijmaken van de raailijnen en uitzetten boorpunten, 22 en 23/05/2013, boringen zelf. De prospectie met ingreep in de bodem werd uitgevoerd op 7/12/2013 na het rooien van het bos.

c) de organisatie van het archeologische onderzoek en de naam van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep in de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt;

Conform de Bijzondere Voorwaarden werd op het terrein, een verspringend boorgrid uitgezet met boorpunten op een onderlinge afstand van 12 m op raailijnen die op 10 m van elkaar werden uitgezet. Daarbij werd gebruik gemaakt van een TopCon totalstation 512GTE. Het uitzetten van het boorgrid en de boringen zelf werden uitgevoerd door HAAST bvba, Grauwe Torenwal 6/00/1, 3960 Bree in opdracht van dhr. J. Geussens, Hagedoornlaan 23, 2970 Schilde, mede-eigenaar van het terrein.

2° Beschrijving van de vindplaats

a) de vindplaatsgegevens met vermelding van gemeente, plaats, toponiem, minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten en alle bekende identificatiecodes;

het terrein is gelegen aan de Weg naar Opoeteren te Opglabbeek, deelgemeente Louwel, ter hoogte van het kruispunt met de Heerstraat. Op de topografische kaart komt het toponiem "Vinkenkant" voor, iets ten westen van het te onderzoeken gebied.

De lambertcoördinaten:

De geografische coördinaten zijn genomen met een gps-toestel *Bushnell Backtrack point 5 GPS*, gecontroleerd op www.agiv.be - GRB, geoviewer en er werd gebruik gemaakt van de omrekenstabellen van de coördinaten volgens de Stevenhagen coördinatentransformator².

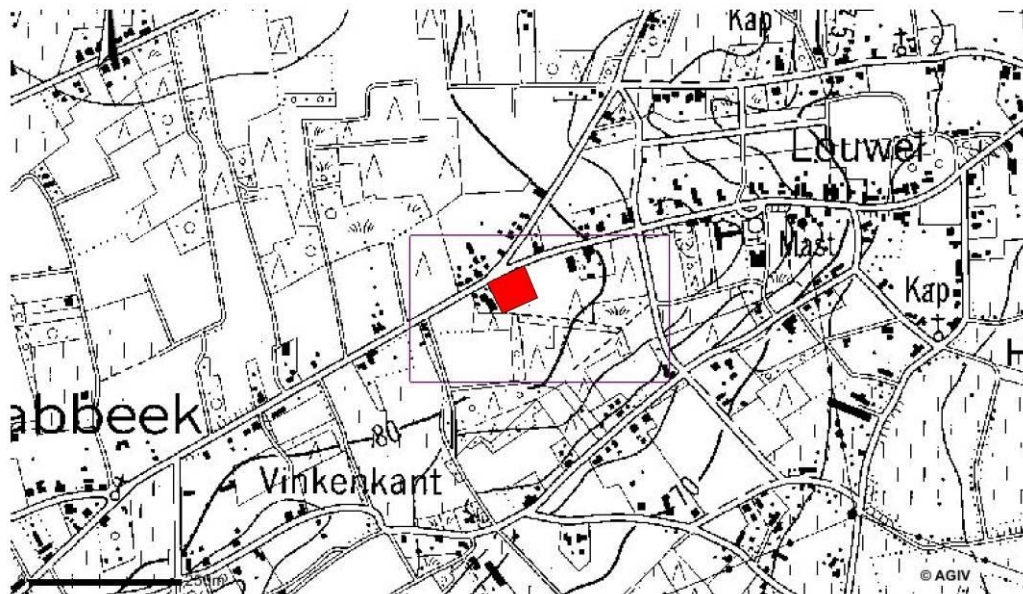
Geo-coördinaten Opglabbeek – Weg nr Opoeteren 132 vlg

WGS84	Lambert 72	
51°03'00,62"N, 5°36'07,47"E	236477.57	194053.71
51°02'59,74"N, 5°36'04,30"E	236416.29	194025.5
51°02'57,86"N, 5°36'05,66"E	236443.75	193967.85
51°02'58,94"N, 5°36'08,48"E	236498.1	194002.13

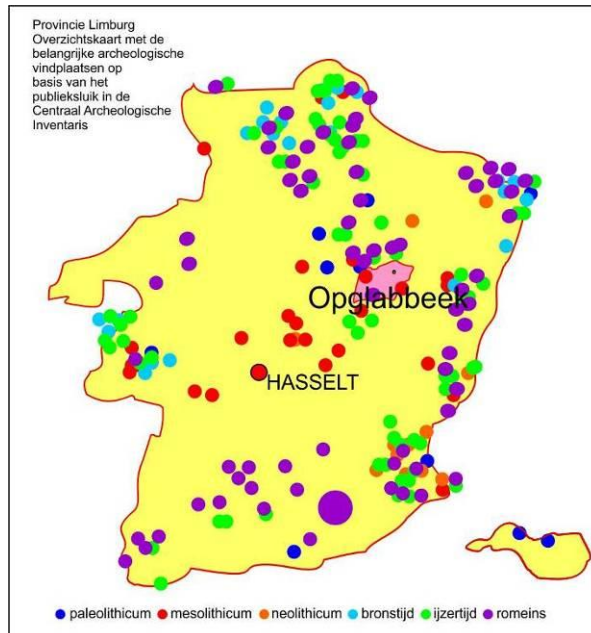
² <http://estevenh.home.xs4all.nl/1/frame/fr0.html>

b) de topografische ligging van de vindplaats door middel van een situatiekaart van de vindplaats op basis van een topografische kaart.

Topografische situering Opglabbeek - Weg nr Opoeteren, perceel afd1, Sie A - 349C(partim)

c) een korte bespreking van de vindplaats in zijn archeologische context

Opglabbeek is in de archeologie een bekende plaats omwille van een aantal interessante mesolithische vindplaatsen zoals Opglabbeek Ruiterskuilen / Turfven. Maar ook Romeinse vondsten zijn bekend net te noorden van de gemeentegrens op grondgebied Meeuwen-Gruitrode.³

Bodemkundig behoort Opglabbeek tot de Kempen, met op haar grondgebied onder meer het duinengebied aan de Oudsberg.

Meer gedetailleerde informatie is te vinden in bronnen die ook publiek te raadplegen zijn zoals op <https://onderzoeksbalans.onroerenderfgoed.be> en, maar gedateerd als bron, de inventaris van Bauwens-Lesenne⁴.

³ Van Gils, M. & De Bie, M., 2006. Uitgestrekte Mesolithische site-complexen in de Kempen. Ravels Witgoor en Opglabbeek Ruiterskuilen-Turfven (boorcampagne 2002). *Relicta. Archeologie, Monumenten- en Landschapsonderzoek in Vlaanderen*, 1, pp.11-28. - Claassen, A., 1977. Opglabbeek (Limb.): grafveld. *Archeologie*, 1977(1), pp.19-20.

⁴ BAUWENS-LESENNE, M. (1968) Oudheidkundige repertoria VIII, Bibliografisch repertorium van de oudheidkundige vondsten in Limburg, behoudens Tongeren-Koninksem (vanaf de vroegste tijden tot de Noormannen), Brussel - p.162-164.

d) de landschappelijke ligging, inclusief bodemkundige of geologische situering, grondgebruik en fysisch-geografische (literatuur)gegevens over de archeoregio

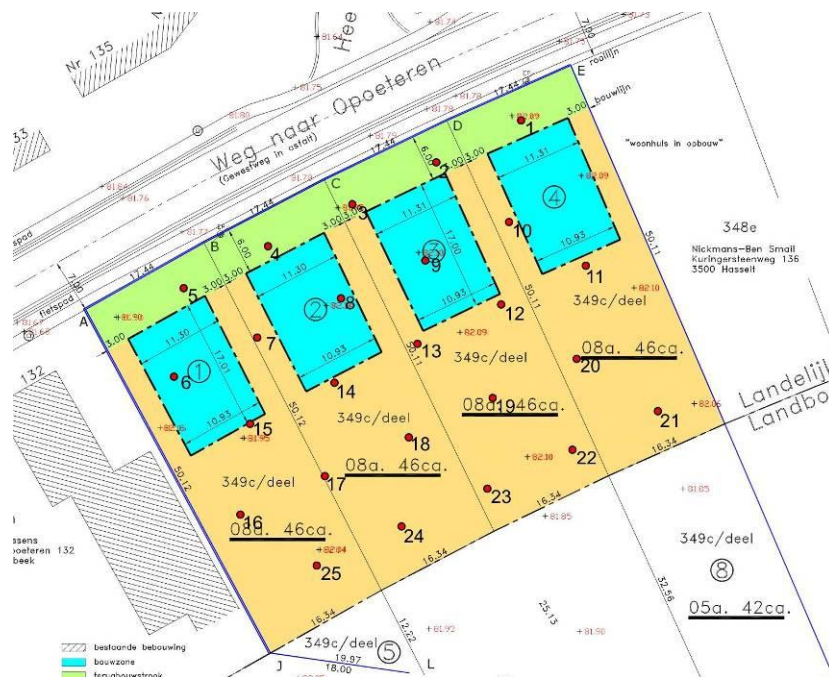
Het onderzoeksgebied ligt op het Kempisch Plateau, ten zuiden van het duinengebied rond de Oudsberg. De landduinen in dit gebied hebben een uitzonderlijk reliëf door hun uitgestrektheid en hun hoogte. Ze maken deel uit van een complex dat een grote parboolduin vormt gaande van Meeuwen-Gruitrode in het westen tot Opoeteren in het oosten.

Ten zuiden van deze parboolduin wordt de ondergrond gekenmerkt door zandige en grindrijke maasafzettingen (Zutendaalgrinden)⁵.

De hydrografie: op ca 1,2 km ten noorden van het onderzoeksgebied (rode stip op onderstaande kaart) stroomt de Kattebeek, op ca. 800 m ten zuiden loopt de Kleine Beek. Beide beken zijn zijriviertjes van de Bosbeek die op iets meer dan een kilometer ten oosten van het onderzoeksgebied stroomt.

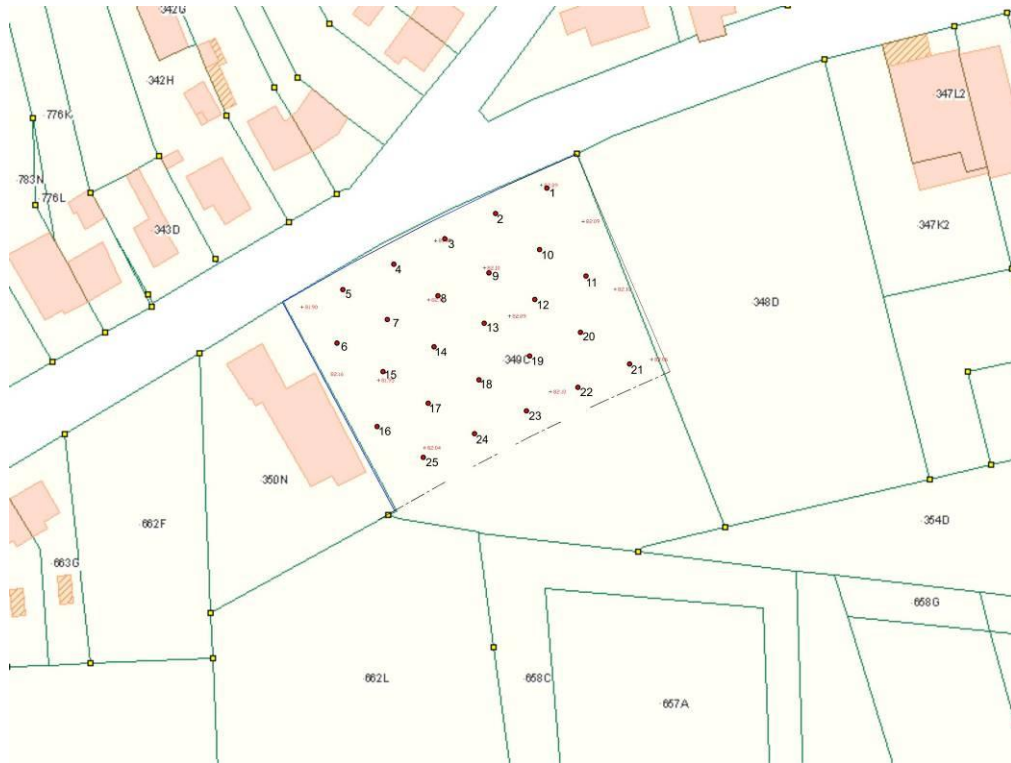

e) een projectie van het boorgrid op het verkavelingsplan

⁵ BEERTEN, K., (2005) , Toelichting bij de Quartairgeologische kaart, kaartblad 26 Rekem, KULeuven - Vlaamse Overheid dienst natuurlijke rijkdommen, Brussel.

f) een projectie van het boorgrid op het kadasterplan;

3° archeologische voorkennis

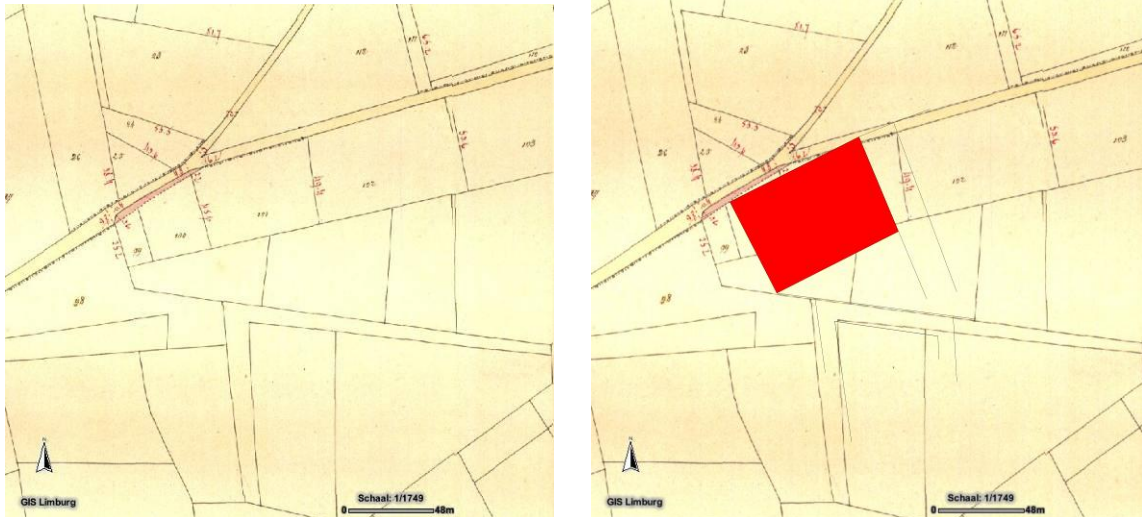
a) een omschrijving van desktop-voorstudie, consultatie en interpretatie van de Centrale Archeologische Inventaris inbegrepen

De Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (Graaf de Ferraris - 1772 - 1775)

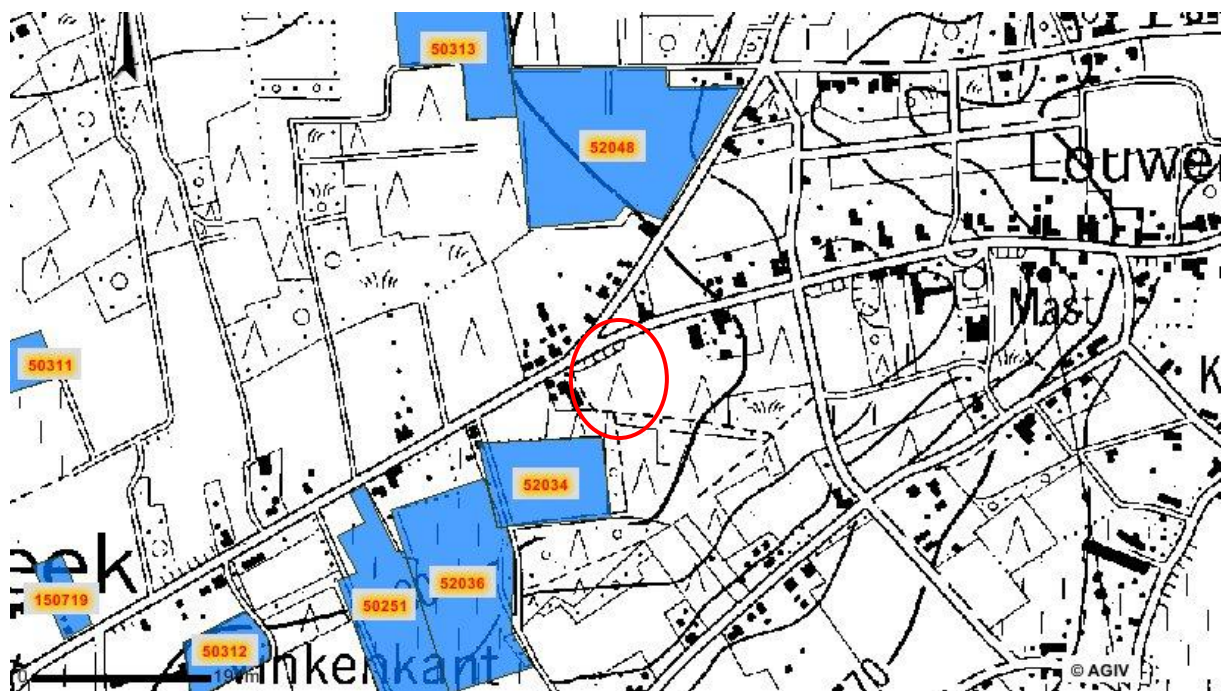
Het onderzoeksgebied kan op basis van vergelijking van het stratenpatroon vrij exact gesitueerd worden. De huidige straatnamen werden op bovenstaande kaart aangegeven. Iets ten oosten van de zoekzone is er een aanduiding van een gebouw. In de nabije omgeving is er dus, als onderdeel van het gehucht Louwel, bebouwing aanwezig in de 18de eeuw.

Uittreksel uit de Atlas van Buurtwegen,

Op de atlas van buurtwegen uit ca 1850 is geen enkel spoor van bebouwing in de directe omgeving van het te onderzoeken perceel dat in dit geval vrij nauwkeurig kan gesitueerd worden op basis van het stratenpatroon en de perceelscheidingen.

De Centraal Archeologische Inventaris

De CAI bevat in de directe omgeving van het te onderzoeken perceel (rode cirkel) 6 inventarisnummers.

CAI 50313: 1 afslag, 2 scherven ME

CAI 52048: 1 afslagfragment, 1 klingfragment
CAI 52034: 1 geretoucheerde afslag
CAI 52036: 1 vorstfragment met afhakingssporen, 13 "stukken organisch materiaal" ME
CAI 50251: 2 afslagen, 1 geretoucheerd fragment, 1 wandscherf gemagerd met organisch materiaal, geglad aan 2 zijden (ijzertijd?), 12 stukken middeleeuws materiaal waaronder 1 fragment van een pijpekopje ME
CAI 50312: 1 afslag, 1 scherf ME

Alle vondsten en vondstmeldingen zijn het resultaat van een intensieve veldprospectie uit 1984 – 1985 onder leiding van dhr. Guido Creemers, archeoloog, in samenwerking met de AVML; de Archeologische Vereniging Midden Limburg. Het onderzochte gebied strekt zich uit ten noorden en ten zuidwesten van het te onderzoeken perceel en beslaat een oppervlakte van ca. 4 hectaren.

4° de onderzoeksopdracht

De onderzoeksvragen die beantwoord moeten worden:

- Wat is de gaafheid van het bodemprofiel?
- Is er een prehistorische vindplaats aanwezig
- Indien er een prehistorische vindplaats aanwezig is wat is de aard (basiskamp,...), de bewaringstoestand (primaire context, secundair, ...) van deze vindplaats?
- Wat is de vermoedelijke verticale en horizontale verspreiding van de site (afbakening)?
- Zijn er grondsporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

5° de werkwijze / strategie voor fase 1, boringen met het oog op mogelijke aanwezigheid van prehistorische archeologica;

In het bos werden op een afstand van 5 m van het aangrenzend fietspad 5 raailijnen met een onderlinge afstand van 10 m uitgezet in west – oost richting. Daarop werd een driehoeksgrid van boorpunten uitgezet met een onderlinge afstand van 12 m, zoals beschreven in de Bijzondere Voorwaarden.

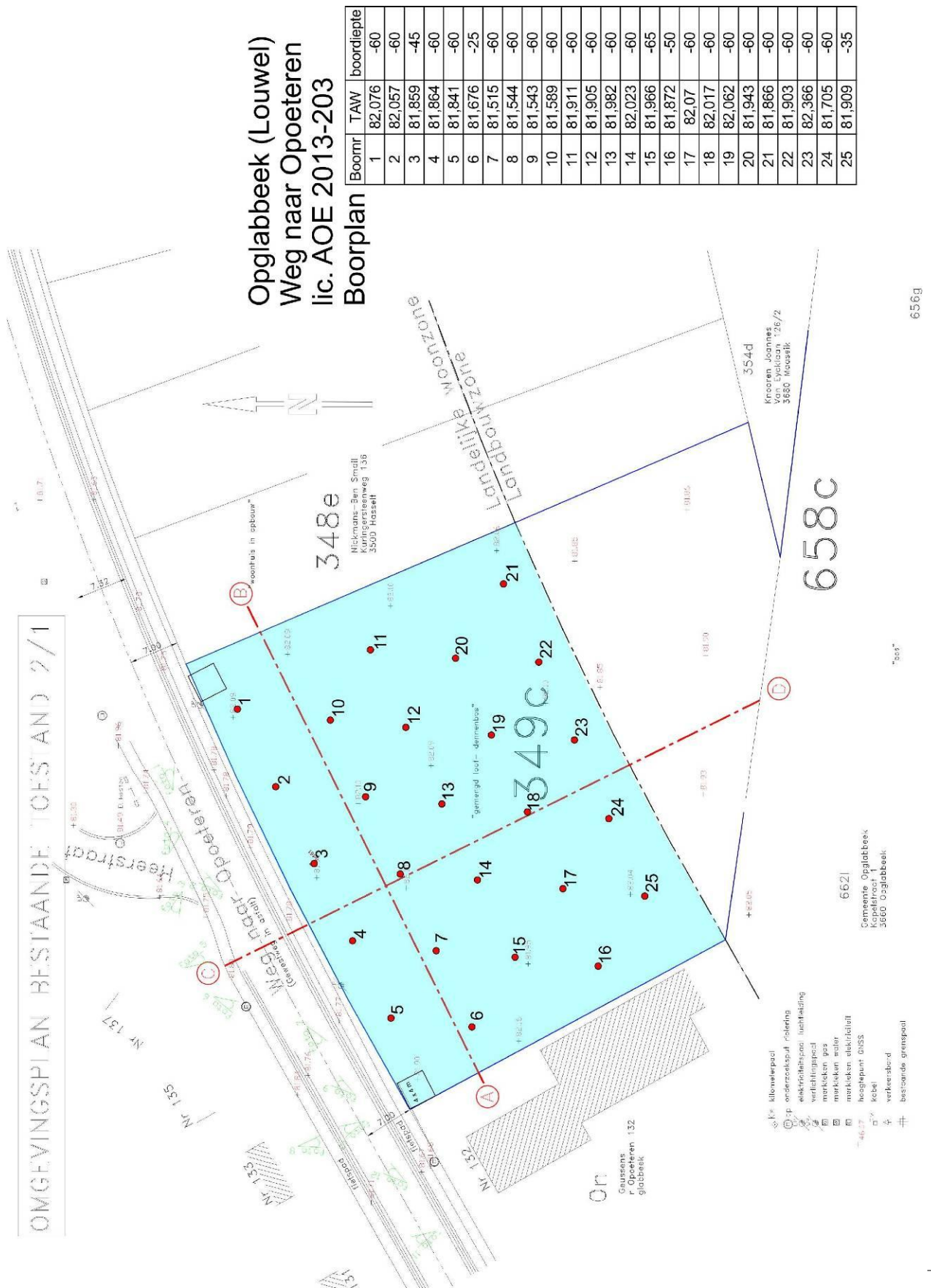
Vervolgens werden de TAW-niveaus van de boorpunten ingemeten met Total station TopCon GTS-512-E met spiegelreflector. Als referentie-niveau werden het deksel van een inspectieput gebruikt waarvan het TAW-niveau werd ingemeten door Johan Paquay en Guy Decoutere van Studiebureau Decoutere bvba, Grote Hemmenweg 58, 3520 Zonhoven. Het referentieniveau ligt op +81,68 m TAW.

Daarna werden de boringen uitgevoerd met een edelmanhandboor met diameter 15 cm. De boordieptes werden telkens handmatig ingemeten ten opzichte van het maaiveld. Elk boormonster werd eerste in stratigrafisch verband uitgelegd, gefotografeerd en daarna uitgezeefd met een handzeef met maaswijdte 2 mm. De zeefrest werd vervolgens bekeken op artefacten.

6° Beschrijving van de boorresultaten

In totaal werden 25 boringen uitgevoerd; op elke raailijn 5 boringen, genummerd van 1 tot 25.

Het boorplan met in tabelvorm de TAW-niveau van het maaiveld bij elk boorgat en de boordiepte:

De boormonsters:
Schematische voorstelling:

diepte		5		4		3		2		1	Kleurcodes
-5											Zwart: strooisellaag
-10											Ah: Grijs: Humeuze Ah-horizont
-15											
-20											B: Roze: lichtbruin zand met veel
-25											grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op
-30											heideplaggen, oude bewerkingshorizont
-35											C: Geel: geel zand met zeer veel
-40											grindbijmenging
-45											Oranje: grint is dermate groot dat boren niet
-50											lukt tot in de C
-55											
-60											Paars: Sterke verstoring / perceelsgrens?

diepte	6		7		8		9		10	
-5										
-10										
-15										
-20										
-25										
-30										
-35										
-40										
-45										
-50										
-55										
-60										

diepte		15		14		13		12		11
-5										
-10										
-15										
-20										
-25										
-30										
-35										
-40										
-45										
-50										
-55										
-60										
-65										

diepte	16		17		18		19		20	
-5										
-10										
-15										
-20										
-25										
-30										
-35										
-40										
-45										
-50										
-55										
-60										

diepte		25		24		23		22		21
-5										
-10										
-15										
-20										
-25										
-30										
-35										
-40										
-45										
-50										
-55										
-60										

Lichtblauw: Sterke verstoring met stukken beton

Rood: Sterke verstoring met recente baksteen met cementmortelsporen.

Beoordeling per boorstaal:

Boring 1

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkingsslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 2

0-5 centimeter: strooisellaag

5-15 centimeter : Ah humusaanrijkingsslaag onder bos

15- 45 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

45-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 3

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkingsslaag onder bos

10- 45 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

45 + grint is dermate groot dat boren niet lukt tot in de C

Boring 4

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 5

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 6

Sterke verstoring / perceelsgrens?

Boring 7

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 8

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 9

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 10

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 11

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 12

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 13

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijingslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 14

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 15

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 45 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

45-65 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 16

0-50 : Sterke verstoring depressie in landschap

Boring 17

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 18

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 19

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 20

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 21

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 22

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 23

0-5 centimeter: strooisellaag

5-10 centimeter : Ah humusaanrijkslaag onder bos

10- 35 : lichtbruin zand met veel grintbijmenging, zeer homogeen, gelijkend op heideplaggen, oude bewerkingshorizont

35-60 centimeter: geel zand met zeer veel grindbijmenging

Boring 24

0-60 : Sterke verstoring met recente baksteen

Boring 25

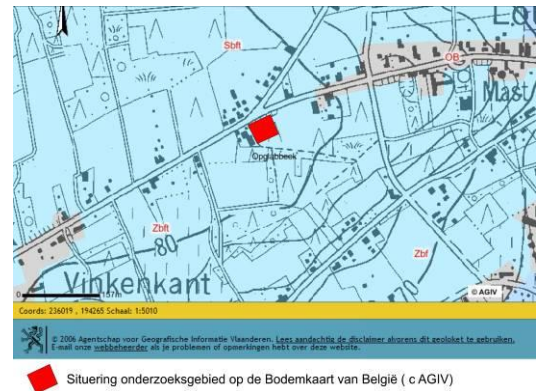
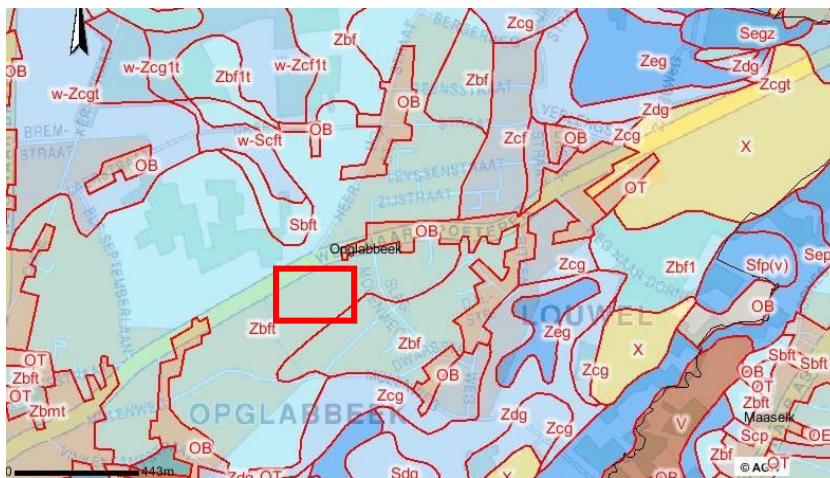
0-35 Sterke verstoring met stukken beton

35+ enorm grof grind / boring niet mogelijk

Beschrijvend gedeelte van de boringen:

4 boorputten vertoonden een sterke verstoring : 6, 16, 24 en 25. In alle andere boorputten was de stratigrafie nagenoeg identiek met in geen enkel boormonster artefacten of andere sporen van menselijke activiteit behoudens mogelijk landbouw.

Op de bodemkaart valt af te lezen :

Zbft : Droge zandgrond met weinig duidelijke B horizon en grintbijmenging.

Deze bodemsequentie is juist voor het gehele terrein. Er werden geen andere bodemsequenties aangetroffen al is het wel mogelijk of zelfs beter om de bodemsequentie Zbbt te gebruiken. De B horizon is in dermate onduidelijk of zelfs niet gevormd zodat een profielontwikkeling b eventueel beter is.

De metingen van dieptes in de boorput zijn juist dan degene die zichtbaar zijn op de foto's. Hier werd de boring mogelijk iets uitgesmeerd om een duidelijk zicht te hebben op de horizonten en lagen. Dit liet eveneens toe om de horizonten en lagen beter gescheiden te houden voor het zeven.

Aangezien geen enkel prehistorisch artefact werd aangetroffen is ons voorstel aansluitend bij het booronderzoek een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Het voorstel voor de aanlegdiepte van de proefsleuven is net onder de oude bewerkingshorizont op een 35cm diepte.

Uit de gegevens op de ferrariskaart en de Atlas van buurtwegen blijkt evenwel dat de verwachting naar sporen van (laat of post-)middeleeuwse bebouwing van dit perceel eerder laag ingeschat mag worden. Temeer omdat ook in geen enkel boorstaal sporen van middeleeuwse of postmiddeleeuwse artefacten werden aangetroffen.

Profielput aanpalende bouwwerf

Doordat net naast het terrein reeds een bouwwerf bezig was kon een profielput opgekuist worden. Deze komt overeen met de bevindingen van het booronderzoek. Dit profiel geldt wellicht voor het gehele onderzoeksgebied. Deze profielput lag het dichtste bij boring 20 zodat dit werd opgenomen bij de profielfoto.

STROOISELLAAG

Ah-horizont

B-horizont

C-horizont

7. Besluit booronderzoek

In de 25 boringen werden, behoudens een mogelijke aanwezigheid van een oude bewerkingshorizont, geen sporen van antropogene oorsprong aangetroffen. Ook uit de historische kaarten, ferrariskaart en Atlas van Buurtwegen, blijkt het perceel gebruikt te zijn als akkerland of bosgebied, zoals de dag van vandaag ook het geval is.

8. aanbevelingen voor het vervolgonderzoek met betrekking tot de vindplaats of een periode daarvan, globaler dan gesteld per vondstcategorie

Als vervolg stellen wij voor verder te gaan met het proefsleuvenonderzoek, alhoewel wij geen directe aanwijzingen gevonden hebben voor aanwezigheid van gebouwsporen of andere sporen van antropogene oorsprong behoudens mogelijk een oude bewerkingshorizont (B-horizont).

De onderzoeksvragen:

- Wat is de gaafheid van het bodemprofiel?
 - o Het bodemprofiel is onder het bos gaaf bewaard. Aan de westzijde, boringen 6, 16, 24 en 25, is het profiel recent verstoord waarschijnlijk door het (sluik)storten van bouwpuin.
- Is er een prehistorische vindplaats aanwezig
 - o Er zijn geen aanwijzingen voor aanwezigheid van een prehistorische vindplaats
- Indien er een prehistorische vindplaats aanwezig is wat is de aard (basiskamp,...), de bewaringstoestand (primaire context, secundair, ...) van deze vindplaats?
- Wat is de vermoedelijke verticale en horizontale verspreiding van de site (afbakening)?
- Zijn er grondsporen aanwezig?
 - o In de boringen konden geen grondsporen van antropogene herkomst vastgesteld worden
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? nvt
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? nvt
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? nvt
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? nvt
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek? nvt

Zeefresten uit boringen 5 en 8.

9. Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek, archeologische prospectie met ingreep in de bodem, werd uitgevoerd op zaterdag 7 december 2013. De reden waarom dit pas meer dan 6 maanden na het booronderzoek heeft plaatsgevonden is te vinden in de ontbossing van het terrein. Een geschikte kandidaat kon pas na maanden rondbellen gevonden worden. Omdat daarna de grondwerker, R. Beuten uit Dilsen-Stokkem, met een overvolle agenda werd geconfronteerd, konden de graafwerken pas op 7/12 effectief uitgevoerd worden.

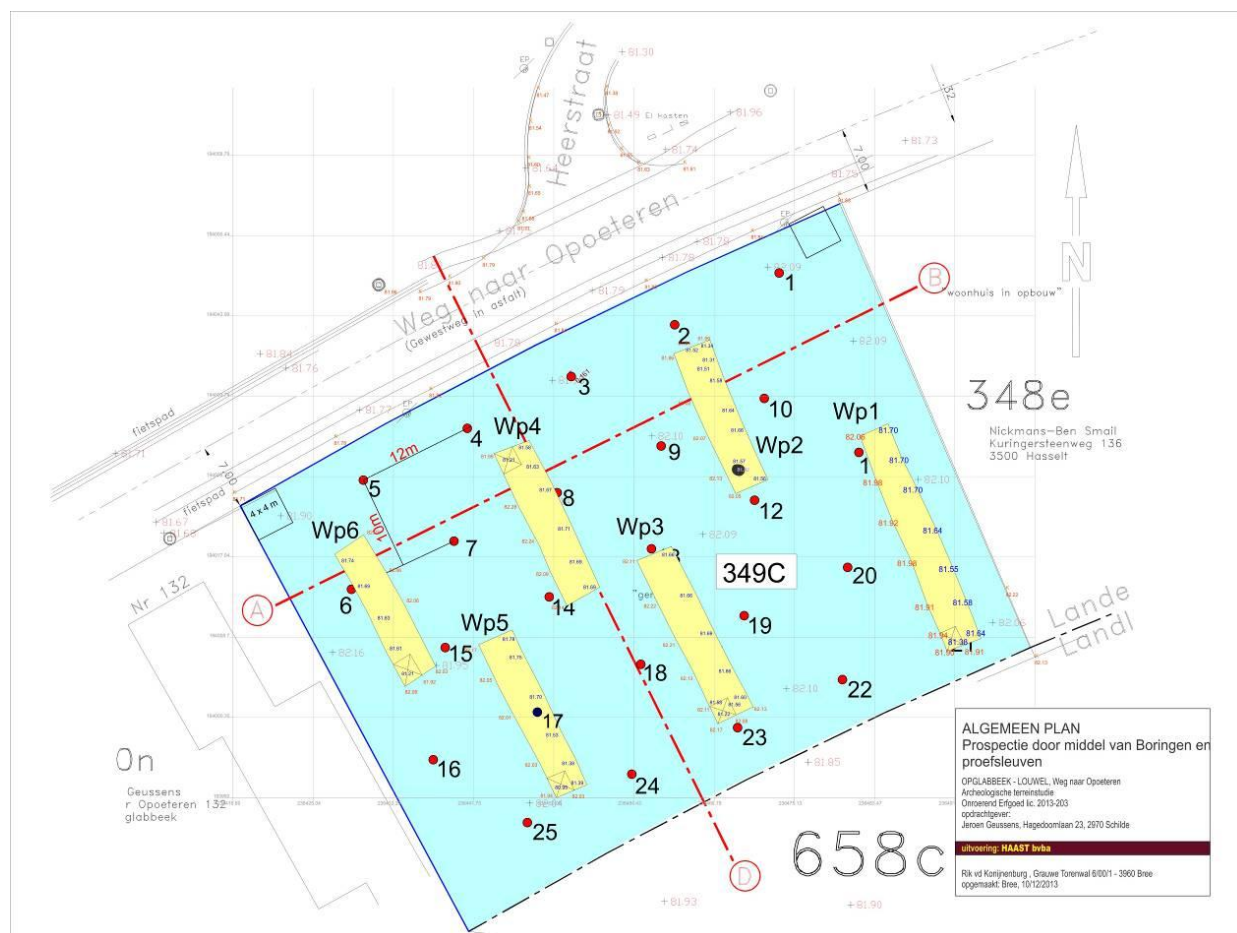
Omdat we een 32-tons kraan op rupsbanden, met een graafbak van 2 m breedte ter beschikking hadden, was het quasi onmogelijk het oorspronkelijk voorgestelde sleuvenplan te volgen. De graafmachine was te groot om voldoende te kunnen manoeuvreren tussen de voorgestelde kleine sleuven. Daarom werd gekozen voor langere werkputten van 4 m breed en het aantal te beperken tot 6, geschrinkt verspreid over het terrein.

9.1 De vrijgelegde oppervlakte:

	breedte	lengte	opp m ²
werkput 1	4	24,75	99
werkput 2	4	16,25	65
werkput 3	4	19,2	76,8
werkput 4	4	17,75	71
werkput 5	4	18,25	73
werkput 6	4	16	64
vrijgelegde oppervlakte			448,8
totale oppervlakte terrein			3400
% geprospecteerd			13,2

Sleuvenplan zoals uitgevoerd:

In lichtblauw het onderzochte perceel (349C), in geel de proefsleuven, de rode cirkels zijn de eerder uitgevoerde boringen.

9.2 Beschrijving van de werkputten:

Werkput 1

Maaiveld hoogte: minimum: +81.90 m TAW maximum: +82.06m TAW

Archeologisch vlak: minimum: +81.55 m TAW maximum: +81.70 m TAW

Profielput: maaiveld: +81.91 m TAW diepste punt: +81.38 m TAW

Sporen: geen

Bodemprofiel: Ah – B – C (Teelaarde / humeuze laag – inspoelingshorizont – eolische zanden), op de Bodemkaart van België is het gebied gekarteerd als Zbft: (Z) zandbodem, (b)droog (f) met weinig duidelijke humus en / of ijzer B-horizont met (t) grindbijmenging.

Werkput 1: profiel en vlak

Werkput 2:

Maaiveld hoogte: minimum: +81.84 m TAW maximum: +82.13m TAW

Archeologisch vlak: minimum: +81.52 m TAW maximum: +81.66 m TAW

Profielput: maaiveld: +81.99 m TAW diepste punt: +81.34 m TAW

Sporen: brandkuil, diameter 1,30 m, diepte 27 cm redelijk veel houtskool, zwartgrijze assen en zandbijmenging (sterk gelijkend op B-horizont materiaal)

Bodemprofiel: Ah – B – C (Teelaarde / humeuze laag – inspoelingshorizont – eolische zanden), op de Bodemkaart van België is het gebied gekarteerd als Zbft: (Z) zandbodem, (b)droog (f) met weinig duidelijke humus en / of ijzer B-horizont met (t) grindbijmenging.

Werkput 2: profiel en vlak

Werkput 2: vlak en profiel van de brandkuil

Werkput 3:

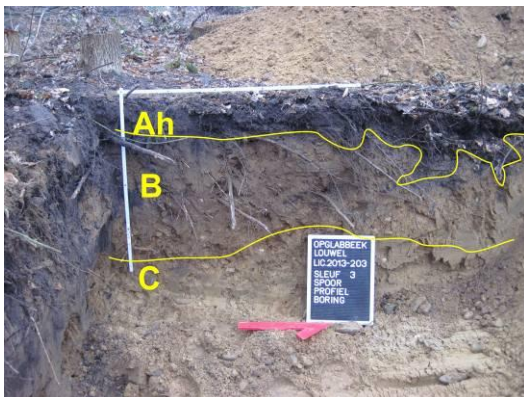
Maaiveld hoogte: minimum: +82.08 m TAW maximum: +82.22m TAW

Archeologisch vlak: minimum: +81.58 m TAW maximum: +81.66 m TAW

Profielput: maaiveld: +81.22 m TAW diepste punt: +82.08 m TAW

Sporen: geen

Bodemprofiel: Ah – B – C (Teelaarde / humeuze laag – inspoelingshorizont – eolische zanden), op de Bodemkaart van België is het gebied gekarteerd als Zbft: (Z) zandbodem, (b)droog (f) met weinig duidelijke humus en / of ijzer B-horizont met (t) grindbijmenging.

Werkput 3: profiel en vlak

Werkput 4:

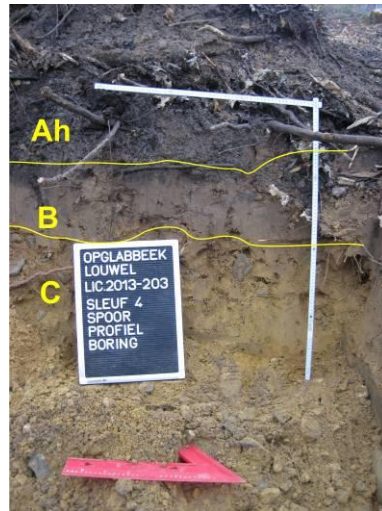
Maaiveld hoogte: minimum: +81.95 m TAW maximum: +82.28m TAW

Archeologisch vlak: minimum: +81.58 m TAW maximum: +81.71 m TAW

Profielput: maaiveld: +81.95 m TAW diepste punt: +81.21 m TAW

Sporen: geen

Bodemprofiel: Ah – B – C (Teelaarde / humeuze laag – inspoelingshorizont – eolische zanden), op de Bodemkaart van België is het gebied gekarteerd als Zbft: (Z) zandbodem, (b)droog (f) met weinig duidelijke humus en / of ijzer B-horizont met (t) grindbijmenging.

Werkput 4: profiel en vlak

Werkput 5:

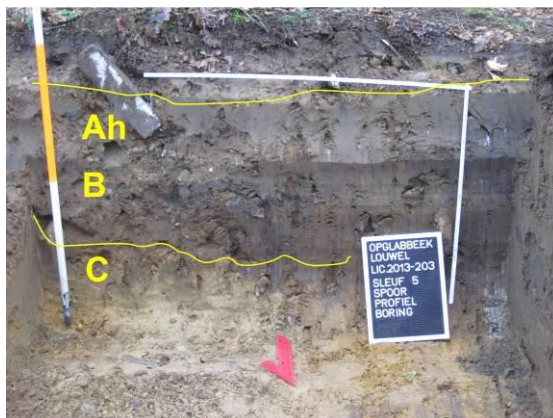
Maaiveld hoogte: minimum: +81.94 m TAW maximum: +82.17m TAW

Archeologisch vlak: minimum: +81.39 m TAW maximum: +81.78 m TAW

Profielput: maaiveld: +82.03 m TAW diepste punt: +80.95 m TAW

Sporen: geen

Bodemprofiel: Ah – B – C (Teelaarde / humeuze laag – inspoelingshorizont – eolische zanden), op de Bodemkaart van België is het gebied gekarteerd als Zbft: (Z) zandbodem, (b)droog (f) met weinig duidelijke humus en / of ijzer B-horizont met (t) grindbijmenging.

Werkput 5: profiel en vlak

Werkput 6:

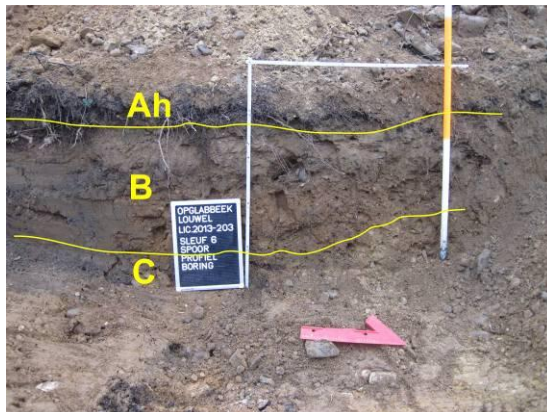
Maaiveld hoogte: minimum: +81.92 m TAW maximum: +82.23 m TAW

Archeologisch vlak: minimum: +81.61 m TAW maximum: +81.74 m TAW

Profielput: maaiveld: +82.08 m TAW diepste punt: +81.21 m TAW

Sporen: geen

Bodemprofiel: Ah – B – C (Teelaarde / humeuze laag – inspoelingshorizont – eolische zanden), op de Bodemkaart van België is het gebied gekarteerd als Zbft: (Z) zandbodem, (b)droog (f) met weinig duidelijke humus en / of ijzer B-horizont met (t) grindbijmenging.

Werkput 6: profiel en vlak

10. Besluit

Het schaven van de werkputten was bijzonder moeilijk enerzijds door de wortelsporen, anderzijds door de intense grintbijmenging. Alleszins kan toch gesteld worden dat er behoudens één brandkuil géén archeologische sporen op het terrein aanwezig zijn. In de uiterste zuidpunt van werkput 5 werd wel zeer recent bouwpuin aangetroffen – op de profielfoto is nog een stuk zinken regenafvoer zichtbaar – maar dat terzijde kunnen we stellen dat het terrein steriel is aan archeologische sporen.

11. Beantwoording van de onderzoeksvragen:

Het doel van deze prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Wat is de gaafheid van het bodemprofiel?
 - o Het bodemprofiel is gaaf bewaard en stemt volledig overeen met de gegevens op de Bodemkaart van België; een Zbft bodem met Ah, B en C horizonten
- Is er een prehistorische vindplaats aanwezig
 - o Er is geen prehistorische vindplaats aanwezig; het terrein is steriel aan archeologische sporen
- Indien er een prehistorische vindplaats aanwezig is wat is de aard (basiskamp,...), de bewaringstoestand (primaire context, secundair, ...) van deze vindplaats?

- nvt
- Wat is de vermoedelijke verticale en horizontale verspreiding van de site (afbakening)?
 - nvt
- Zijn er grondsporen aanwezig?
 - Er is enkel één brandkuil aanwezig met redelijk veel houtskool, echter zonder dateerbare archeologica of beter archeologica tout court
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - Behoudens de brandkuil zijn de sporen natuurlijk: uitsluitend wortelsporen, geen bioturbatie van mollen, wormen of andere bodembewoners.
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
 - nvt
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - nvt
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - nvt
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?
 - Er zijn géén aanwijzingen of argumenten die een vervolgonderzoek verantwoorden.

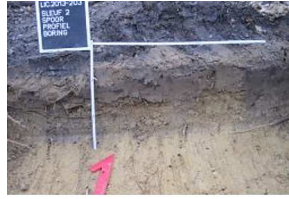
12. Bijlagen

- Fotolijst
- Alle sporenplan: één plan waarop ook de boringen zijn ingetekend.

2013-203 00

2013-203 wp 02-1

2013-203 wp 02-2

2013-203 wp 02-3

2013-203 wp 02-4

2013-203 wp 02-5

2013-203 wp 02-6

2013-203 wp 02-7

2013-203 wp 02-8

2013-203 wp 02-9

2013-203 wp 03-1

2013-203 wp 03-2

2013-203 wp 03-3

2013-203 wp 03-4

2013-203 wp 03-5

2013-203 wp 04-1

2013-203 wp 04-2

2013-203 wp 04-3

2013-203 wp 04-4

2013-203 wp 05-1

2013-203 wp 05-2

2013-203 wp 05-3

2013-203 wp 05-4

2013-203 wp 05-5

2013-203 wp 05-6

2013-203 wp 06-1

2013-203 wp 06-2

2013-203 wp 06-3

2013-203 wp 06-4

2013-203 wp 06-5

2013-203-wp 01-1

2013-203-wp 01-2

2013-203-wp 01-3

2013-203-wp 01-4

2013-203-wp 01-5

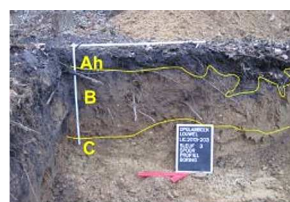
2013-203-wp 01-6

profil 01

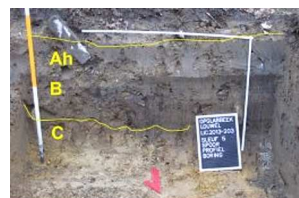
profil 02

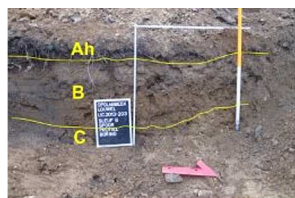
profil 03

profil 04

profil 05

profil 06

Legende:

onderzoeksgebied

werkputten

profielputten

boorpunten

81.79

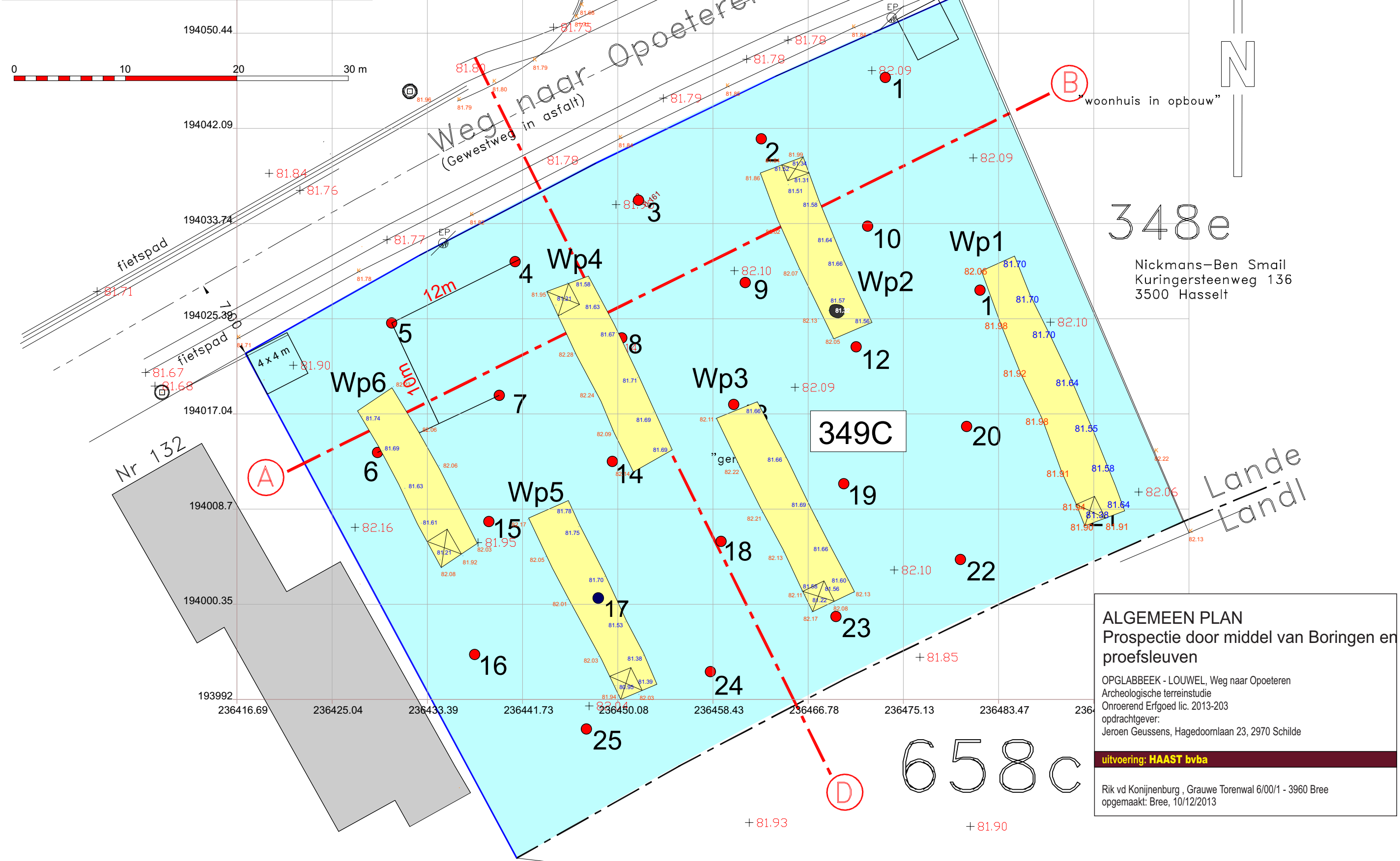
81.64

TAW-niveau maaiveld

TAW-niveau archeologisch vlak

236416.69 - 194050.44

grid in Lambert72 coördinaten

ALGEMEEN PLAN

Prospectie door middel van Boringen en

proefsleuven

OPGLABBEEK - LOUWEL, Weg naar Opoeteren

Archeologische terreinstudie

Onroerend Erfgoed lic. 2013-203

opdrachtgever:

Jeroen Geussens, Hagedoomlaan 23, 2970 Schilde

uitvoering: **HAAST bvba**

Rik vd Konijnenburg , Grauwe Torenwal 6/00/1 - 3960 Bree

opgemaakt: Bree, 10/12/2013